

Sygn. akt I ACa 537/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier
Sędziowie :	SA Zofia Kawińska-Szwed (spr.) SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant :	Magdalena Bezak

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2016 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. P. Syndyka masy upadłości (...) w P.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w (...) i Prezesowi Sądu Rejonowego K. w (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 15 marca 2016 r., sygn. akt II C 245/15,

1) oddala apelację;

2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa 5 400 (pięć tysięcy czterysta) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska	SSA Roman Sugier	SSA Zofia Kawińska-Szwed
-------------------------------------	------------------	--------------------------

Sygn. akt ACa 537/16

UZASADNIENIE

J. P. Syndyk Masy upadłości (...) w P.

domagał się zasądzenia od Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego K. w (...) oraz Prezesa Sądu Okręgowego w (...) kwoty 142.750,- złotych wraz z odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz zwrotu kosztów procesu. Powód podała, że Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 13 listopada 2013 roku, sygn. I ACa 739/13 przesądził o odpowiedzialności Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego K. w (...) za szkodę poniesioną przez stronę powodową na skutek usunięcia spod egzekucji udziału

(...) we współwłasności nieruchomości przy ul. (...) w K.. W postępowaniu o sygn. II C 529/07 Skarb Państwa był reprezentowany przez trzy różne jednostki organizacyjne wymiaru sprawiedliwości, wśród których nie było jednakże Prezesa Sądu Rejonowego K. w (...). Nadto drugi z pozwanych ponosi odpowiedzialność za to, że nie przeprowadził dowodu z akt sprawy o sygn. II C 554/06.

Jako podstawę prawną dochodzonego roszczenia powód wskazał art. 417 § 1 k.c.

Pozwani wnieśli o odrzucenie pozwu z uwagi na powagę rzeczy osądzonej, wobec przesądzenia odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 listopada 2013 roku, syn. Akt I ACa 739/13. W dalszej kolejności wnieśli o oddalenie powództwa jako niezasadnego oraz niewykazanego oraz zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa kosztów procesu.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy oddalił powództwo i orzekł o kosztach.

Orzeczenie powyższe oparł na ustaleniach:

Wyrokiem Sądu Okręgowego w (...) z dnia 8 kwietnia 2013 roku w sprawie o sygn. II C 529/07 oddalono powództwo J. P.Syndyka Masy Upadłości (...) w P. przeciwko S. M. Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym K. w (...), (...) Spółce Akcyjnej w W., Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Rejonowego K. w (...), Ministrowi Sprawiedliwości, Prezesowi Sądu Okręgowego w (...) o zapłatę odszkodowania za szkodę spowodowaną niezgodnym z prawem prowadzeniem postępowania egzekucyjnego w sprawie o sygn. akt VI KM 70/96. W toku przedmiotowego postępowania strona powodowa uzasadniała wysokość odszkodowania wartością rynkową udziału wynoszącego (...) części nieruchomości położonej przy ul. (...) w K., co do którego toczyło postępowanie egzekucyjne. Powód argumentował, że w trakcie egzekucji doszło do powstania szkody, za którą odpowiedzialność ponosi Prezes Sądu Rejonowego K. w (...) na skutek wykreślenia ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym z księgi wieczystej w oparciu o niedostateczną podstawę prawną – nieprawomocne postanowienie komornika o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 listopada 2013 roku, sygn. akt I ACa 739/13 oddalono środek odwoławczy. Z uzasadnienia Sądu Apelacyjnego wynika, że strona powodowa nie wykazała zarówno zaistnienia szkody, jak i jej wysokości. W niniejszym postępowaniu strona powodowa cofnęła wniosek o przeprowadzenie z dowodu opinii biegłego rzeczoznawcy na okoliczność ustalenia wartości rynkowej nieruchomości i Sąd Okręgowy nie prowadził postępowania dowodowego w tym zakresie.

W pierwszej kolejności odniósł się Sąd Okręgowy do zarzutu powagi rzeczy osądzonej i z uwagi na brak spełnienia przesłanki tożsamości stron w sprawie o sygn. akt II C 529/07 oraz niniejszego zarzutu nie uwzględnił.

Odnosząc się merytorycznie do żądania pozwu podzielił Sąd argumentację strony pozwanej co do zakresu mocy wiążącej prawomocnego orzeczenie, która zgodnie z art. 365 k.p.c. odnosi się do związania stron sentencją wyroku, a nie jego uzasadnieniem. Sąd rozpoznając niniejszą sprawę nie był zatem związany podstawami faktycznymi i prawnymi przyjętymi za podstawę orzeczenia wydanego w sprawie o sygn. akt II C 529/07.

Ciężar dowodu w zakresie wykazania przesłanek odpowiedzialności pozwanego spoczywa na stronie powodowej.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż strona powodowa nie sprostowała obowiązkowi wykazania przesłanki odpowiedzialności pozwanego w postaci bezprawnego działania. Pełnomocnik strony powodowej powołał się jedynie na wyroki Sądu Okręgowego z dnia 8 kwietnia 2013 roku, sygn. akt II C 529/07 oraz Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 listopada 2013 roku, sygn. akt 739/13. Na podstawie powyższych

orzeczeń zgodnie z zakresem mocy wiążącej wyroku w zakresie sentencji orzeczenia Sąd wyprowadził wniosek o oddaleniu roszczenia strony powodowej o odszkodowanie od pozwanego Skarbu Państwa.

Jedynym dowodem na okoliczność wystąpienia szkody i jej wysokości, na który powoływała się strona powodowa był sporządzony w dniu 29 czerwca 2007 roku operat szacunkowy. Przedmiotowa wycena uległa zdezaktualizowaniu wobec treści art. 156 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1774), wedle którego operat szacunkowy może być wykorzystany do celu, na jaki został sporządzony przez okres 12 miesięcy od daty jego sporządzenia. Pełnomocnik strony powodowej powołując się na wycenę sprzed ponad 8 lat i jednocześnie cofnął wniosek dowodowy o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy na okoliczność ustalenia aktualnej wartości rynkowej nieruchomości, nie spełnił wymogu wykazania przesłanek odpowiedzialności pozwanego – wystąpienia szkody i jej wysokości.

Konsekwencją powyższego jest przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że w niniejszej sprawie strona powodowa nie wykazała zarówno przesłanki bezprawności działania Skarbu Państwa, jak i faktu powstania szkody i jej wysokości, zatem z mocy art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 6 k.c. jej roszczenie podlegało oddaleniu.

O kosztach postępowania wobec przegranej strony powodowej Sąd orzekł w punkcie 2 wyroku w oparciu o zasadę z art. 98 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c.

Wyrok zaskarżył apelacją powód, który zarzucając naruszenie art. 210 kpc, art. 216 kpc, art. 244 kpc, art. 278 kpc, art. 365 kpc oraz błędne zastosowanie ustawy o gospodarce nieruchomościami, domaga się zmiany wyroku przez uwzględnienie powództwa i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu oraz zmiany orzeczenia o kosztach procesu i zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego, ewentualnie jego uchylenia i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna, aczkolwiek nie podziela Sąd Apelacyjny wniosku, że strona powodowa nie wykazała przesłanki bezprawności.

Niekwestionowane bowiem jest, jako wynikające z faktów potwierdzonych dokumentami urzędowymi, zawartymi w aktach spraw na które powoływał się powód i częściowo w niniejszych aktach, że referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w (...) dokonał 14 grudnia 2004 r. wpisu wykreślenia wzmianki w dziale III księgi wieczystej KW Nr (...) o wszczęciu egzekucji wobec dłużników z udziału ułamkowej części w nieruchomości położonej w K. przy ulicy (...), należącego do dłużników, pomimo że postanowienie Komornika Sądowego (sygn. akt VI Km 70/96) z 27 września 2004 r. o umorzeniu postępowania egzekucyjnego nie było prawomocne. Sąd Okręgowy w (...) postanowieniem z 7 września 2006 r. orzekając m.in. uchylił ów wpis i oddalił wniosek pełnomocnika dłużników z 2 listopada 2004 r. o wykreślenie wpisu (sygn. akt IV Ca 654/06 Sądu Okręgowego w (...)) – k. 114).

Dłużnicy w okresie po dokonaniu wpisu o wykreśleniu wzmianki, a przed powyższym orzeczeniem Sądu Okręgowego zbyli udział w nieruchomości, zaś nabywca na skutek zniesienia współwłasności nieruchomości przez ustanowienie odrębnej własności lokali stał się właścicielem lokalu, któremu przypisany jest odpowiedni udział w nieruchomości.

Nie budzi wątpliwości, że doszło do usunięcia spod egzekucji składnika będącego majątkiem dłużników, zaś bezpośrednią przyczyną, która to umożliwiła był bezprawne wykreślenie wzmianki o egzekucji.

W powyższym zakresie Sąd Okręgowy powziął wiadomość z urzędu. Postanowienie bowiem w sprawie IV Ca 654/06 Sądu Okręgowego w (...) złożyła strona pozwana. Nie sposób było w tej sytuacji uznać, że znany Sądowi i istniejący dokument nie mógł wywrzeć skutku procesowego w sferze dowodzenia przesłanki z art. 417 § 1 kc w postaci bezprawności działania.

W powyższym zakresie Sąd Apelacyjny nie podziela ustaleń i wniosku Sądu Okręgowego, czyniąc własne ustalenia jak wyżej.

W pozostałym zakresie, tj. braku wykazania przez powoda szkody, wniosek ten podziela i ustalenia w tej części Sądu Okręgowego jako prawidłowe przyjmuje za swe własne, zaś zarzuty apelacji uznaje za bezzasadne.

Prawidłowa jest wykładnia przepisu art. 365 kpc jakiej dokonał Sąd Okręgowy przyjmując, że związanie odnosi się do sentencji wyroku w sprawie II C 529/07, nie jego podstawy faktycznej i prawnej. Stąd dla wykazania zaistnienia szkody i wysokości, podjęte w niej czynności procesowe, powołane dowody, czy wyrażone w motywach stanowisko nie wiązało Sądu w niniejszej sprawie.

Za nietrafne uznać należy zarzuty naruszenia przepisów art. 210 kpc, art. 216 kpc, art. 244 kpc oraz art. 278 kpc.

Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe adekwatne do inicjatywy, którą wykazał powód oraz pozwany i w zgodzie z zasadą kontrydiktoryjności. Strony swoje stanowiska prezentowały w drodze składanych pism procesowych, nie były ograniczone w podejmowaniu inicjatywy dowodowej. Powód cofnął uprzednio złożony wniosek o powołanie biegłego.

Sugestia, że winien Sąd Okręgowy przejawić własną aktywność dowodową, w sytuacji gdy strona się z niej wycofuje, nie znajduje uzasadnienia w przepisach prawa procesowego.

Wskazana przez powoda na użytek innej sprawy ustalona w niej wartość przedmiotu sporu, ani też operat szacunkowy sprzed kilku lat dla potrzeb podatkowych zdezaktualizowany w myśl art. 156 ust. 3 ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2015 r. poz. 1774) nie spełniają wymogu wykazania okoliczności istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy w zakresie zaistnienia szkody i jej wysokości.

Określenie postanowieniem z 26 czerwca 2008 r. wartości przedmiotu sporu w sprawie II C 554/06 było czynnością procesową, która podjęta została w wymienionej sprawie dla ściśle określonych dla tej sprawy skutków, jak możliwości nadania biegu i określenia wysokości wpisu, rozliczenia kosztów, właściwości sądu. Jako taka nie wywiera skutku z art. 365 kpc.

Zarzut braku wysłuchania stron co do wniosku powoda o powołanie biegłego, wobec cofnięcia tego wniosku przez powoda, także ocenia Sąd Apelacyjny jako nietrafny.

Nie dopatruje się Sąd Apelacyjny naruszenia prawa procesowego w zakresie zastępstwa procesowego Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną w odniesieniu do obu stationes fisci.

W pełni podziela więc Sąd Apelacyjny wniosek Sądu Okręgowego, że w zakresie udowodnienia wymaganej art. 417 § 1 kc przesłanki zaistnienia szkody i jej wysokości, powód nie sprostał wymogowi z art. 6 kc.

Zarzuty apelacji naruszenia prawa procesowego i materialnego nie znalazły potwierdzenia.

Z powyższych przyczyn Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 kpc orzekł jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia art. 98 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska	SSA Roman Sugier	SSA Zofia Kawińska-Szwed
-------------------------------------	------------------	--------------------------